

घोडाघोडी नगरपालिका

लेखा समितिको

बार्षिक प्रतिवेदन २०८३

लेखा समिति संयोजक श्री बिजय चौधरी

2026-06-24

२०८३ असार १०

लेखा समितिको प्रतिवेदन २०८३

सभाध्यक्ष महोदय,

मुलुकमा संघीयता कार्यान्वयन सँगसँगै हामी निर्वाचित भएको अवधि देखी नगरको विकास र समृद्धिको लागि सिमित स्रोत र साधनलाई प्रयोग गरी अधिकतम सकारात्मक प्रयास गर्दै विभिन्न चुनौतीहरु सामना गर्दै यो अवस्थामा आइपुगेका छौ । स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा २२ बमोजिम गठित लेखा समितिको आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन पेश गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

सभाअध्यक्ष महोदय,

अब म लेखा समितिको परिचय र पृष्ठभूमीबारे जानकारी गराउछु ।

सार्वजनिक लेखा समिति सभाको एउटा महत्वपूर्ण विषयगत समिति हो । यसको विश्व इतिहासलाई हेर्ने हो भने सार्वजनिक लेखा समितिको गठन बेलायतमा सन् १८६१ मा भएको थियो । सदनमा रहेको दलीय उपस्थितिको प्रतिनिधित्व हुने गरी कम्तिमा ५ सदस्य रहने उक्त समितिले गैरराजनीतिक रूपमा काम गर्ने अपेक्षा गरिएको थियो । राज्यकोषको खर्च संसदले चाहे बमोजिम होस् भनी त्यसको सुनिश्चितता गर्नु र सरकारी कोषको प्रभावकारी र मितव्ययिता पूर्वक खर्च भए नभएको जाँचपडताल गर्नु सार्वजनिक लेखा समितिको प्रमुख कार्य हो । बेलायतमा स्थापित परम्परा अनुसार सार्वजनिक लेखा समितिको सभापति संसदमा विपक्षी दललाई दिने गरिएको छ । नेपालमा सार्वजनिक लेखा समितिको इतिहास २०१६ सालदेखि नै सुरुवात भएको पाइन्छ ।

सभाध्यक्ष महोदय,

संघ र प्रदेश सरकार जस्तै स्थानीय तहको कार्यपालिकालाई सभाप्रति उत्तरदायि बनाउन, कार्यपालिकाबाट भएका कारवाहीको अनुगमन र मूल्याङ्कन गरी आवश्यक निर्देशन दिन, स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा २२ र घोडाघोडी नगरपालिकाको नगरसभा संचालन ऐन बमोजिम म श्री बिजय चौधरीको संयोजकत्वमा नगरपालिकाको लेखा समिति गठन गरिएको छ

सभाध्यक्ष महोदय,

लेखा समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार हरु प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

नगरकार्यपालिकाको कार्यालय, मातहतका विषयगत शाखाहरु र वडा कार्यालयहरुको आन्तरिक लेखा परिक्षण प्रतिवेदन माथि छलफल गरी नगरकार्यपालिका मातहतका शाखा र वडा कार्यालयलाई सुझाव दिने,

नगरकार्यपालिकाकाको कार्यालय, मातहतका विषयगत शाखाहरु र वडा कार्यालयहरुको अन्तिम लेखा परिक्षण प्रतिवेदन माथि छलफल गरी नगरसभा समक्ष सुझाव दिने,

नगर कार्यपालिकाका कार्यालय, विषयगत शाखा र वडा कार्यालयहरुले गर्ने खरिद, मुल्याङ्कन बिक्री जस्ता आर्थिक क्रियाकलापका सम्बन्धमा उजुरी परेमा सो सम्बन्धमा आवश्यक अध्ययन अनुसन्धान

तथा छानविन गरी प्रतिवेदन तयार गरी आवश्यक कारबाहीका लागि नगर कार्यपालिका र नगरसभा समक्ष पेश गर्ने,

नगरको संचितकोषको हिनामिना भएको तथा अनियमिता भएको भन्ने उजुरी समितिमा प्राप्त भएमा सो सम्बन्धी आवश्यक अनुसन्धानको सिलसिलामा सम्बन्धित पदाधिकारी वा व्यक्तिसँग समितिले सोधपुछ गर्न सक्नेछ ।

नगरपालिकाको आन्तरिक लेखा परीक्षण र वार्षिक अन्तिम लेखा परीक्षणको प्रतिवेदनमा औल्याइएका विषय, बेरुजुलाई नियमित गर्ने, बेरुजु फछ्यौट गर्नुपर्ने भएमा सो गराउने र सुझावहरू कार्यान्वयन गराउन नगरसभामा पेश गर्ने,

नगरपालिकाका सार्वजनिक सम्पतिको हिनामिना भए/नभएको अध्ययन, अनुगमन र मुल्याङ्कन गरी प्रचलित ऐन, नियम अनुरूप सम्बन्धित निकायलाई आवश्यक राय सुझाव सहित सिफारिस गर्ने,

नगर कार्यपालिकाले तयार गरेको नगर कार्यपालिकाको कार्यालयको चौमासिक प्रतिवेदनको समिक्षा गर्ने, आवश्यक सुझाव तथा निर्देशन दिने र नगरको सार्वजनिक प्रशासनलाई जवाफदेहीता, पार्दशिता र उत्तरदायित्व बनाउन सहयोग गर्ने,

माथि उल्लेखित विषयमा विशेषज्ञ सेवा लिन पर्ने भएमा आवश्यकता अनुसार विशेषज्ञ सेवा लिने सक्नेछ।

नगरका वार्षिक बजेट निर्माणमा आवश्यक राय सुझाव दिन समितिको कर्तव्य हुनेछ

सभाध्यक्ष महोदय,

हालसम्म समितिको बैठको अवस्था र सम्पादन भएका कार्यहरू प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

चालु आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ मा लेखा समितिका ३ वटा बैठक सम्पन्न भएका छन ।

लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा औल्याएका व्यहोरा उपर छलफल गरी असुल उपर गर्नु भनी उल्लेख भएका बेरुजुको लागि सम्बन्धित पक्षलाई पत्राचार गर्ने, प्रमाण पेश गर्ने पत्राचार गरिएको छ ।

लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा औल्याईएका बेरुजु तथा सुझावका सन्दर्भमा दफावार गरी नगरपालिकाको वित्तीय पार्दशिता, जवाफदेहिता र उत्तरदायित्वको अवस्था बारे जानकारी लिईएको छ ।

महालेखाले औल्याएका बेरुजुलाई फछ्यौटको आधार दिई नियमित गर्ने भनी उल्लेख भएको बेरुजु नियमित गरी फछ्यौटका लागि नगरसभामा पेश गर्ने निर्णय गरियो ।

आर्थिक अनुशासन, वित्तीय पार्दशिता, जवाफदेहिता, तथा उत्तरदायित्व कायम गर्न योजना तथा अनुगमन, सार्वजनिक खरिद, लेखा व्यवस्थापन, योजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन, आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली, आन्तरिक लेखापरीक्षण तथा बेरुजु फछ्यौटसँग सम्बन्धित विषयमा नगर कार्यपालिकालाई निर्देशन दिने निर्णय समेत गरियो ।

सभाध्यक्ष महोदय,

अब म नगरपालिकाको हालसम्मको बेरुजुको अवस्था प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

गत आ.व. सम्मको नगरपालिकाको वेरुजु रकम रु. ५२ करोड ७१ लाख ७० हजार १५५ रहेको छ ।

यस आ.व. मा थप ९ करोड ८२ लाख ४८ हजार ४७१ थपिई हाल सम्मको जम्मा बेरुजु ६२ करोड ४ लाख ४० हजार ६८७ कायम हुन आएको छ ।

सभाध्यक्ष महोदय,

नगरसभा मार्फत नगरकार्यपालिकाको कार्यालयलाई सुझाव तथा निर्देशन दिन चाहन्छु ।

खर्च विश्लेषण तर्फ: यसबाट नगरपालिकाले विकास निर्माण कार्यक्रम संचालनमा न्युन खर्च गरी प्रशासनिक कार्यमा बढी खर्च गरेको अवस्था छ । यस्तो प्रकृतिको प्रशासनिक खर्चमा नियन्त्रण गर्दै आन्तरिक राजश्व वृद्धिका नविनतम् स्रोतको खोजी, सम्पूर्ण करदातालाई नगरको आन्तरिक आम्दानीमा जोड्न नगर कार्यपालिकाको ध्यान जान जरुरी छ । नगरपालिकाले आन्तरिक स्रोतलाई मजबुत गराउदै अनुदान र राजश्व बाँडफाडबाट प्राप्त हुने रकमलाई प्रशासनिक खर्चमा आवश्यकता अनुसार मात्र खर्च गरी अधिक रुपमा विकास निर्माण कार्यमा खर्च गरी आत्मनिर्भर आन्तरिक आय बनाउन आवश्यक छ ।

योजना तथा बजेट कार्यान्वयन: गत आर्थिक वर्षमा पनि विगत झै विकास निर्माणको काम आर्थिक वर्षको अन्त्यमा गर्ने प्रवृत्ति कायमै रहेको पाइयो, असार महिनामा मात्र कुल बजेटको ५० % हाराहारिमा खर्च गरेको अवस्था छ । जुन कुल खर्चको तुलनामा १० महिनामा हुन नसकेको काम १ महिना मै अर्थात वर्षान्तको अन्त्यमा उच्च भएको अवस्था देखिन्छ । सो सम्बन्धमा यसरी आर्थिक वर्षको अन्त्यमा गरिने पुँजिगत खर्चले लक्ष्य बमोजिमको कार्यसम्पादन नहुने, कम गुणस्तरीय संरचना निर्माण हुने, खर्च लागत प्रभावी नहुने हुदाँ यसरी हुने खर्चलाई कम गर्न आर्थिक वर्षको सुरुवातमा नै बजेट निर्माण गर्दा कार्यान्वयनयोग्य कार्ययोजना सहित पुँजिगत खर्च योजनालाई सुरुदेखि नै लागु गरे पुँजिगत खर्चलाई प्रभावकारी पार्न सकिने हुदाँ सोही बमोजिम गर्नु हुन यस समितिले सुझाव प्रस्तुत गर्दछ ।

सार्वजनिक खरिद- सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ बमोजिम पालिकाले खरिद योजना र गुरुयोजना बनाएर लागु गरेको छैन, सोसम्बन्धमा सार्वजनिक खरिद व्यवस्थालाई व्यवस्थित गर्न छुट्टै शाखा स्थापना गरी यसरी गरिने खरिद कार्यलाई व्यवस्थित गर्न जरुरी छ ।

योजना प्राथमिकिकरण तथा टुक्रे योजना:- स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा २४ मा स्थानीय तहले आवधिक योजना बनाई लागु गर्नुपर्ने व्यवस्था छ साथै स्थानीय तहको योजना तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७४ को दफा ५.२.४ सँग सम्बन्धित अनुसुचि ३ मा आयोजना प्राथमिकिकरणका आधारहरु गरिबी निवारण, उत्पादनमुलक रोजगारी, लागत सहभागिता, स्थानीय स्रोत साधन अधिकतम परिचालन हुने, समावेशी दिगो र वातावरण संरक्षण र भाषिक, साँस्कृतिक विकास भनेर उल्लेख गरेको छ सोही बमोजिम प्राथमिकताका आधारमा योजना छनौट गर्नुपर्नेमा पालिकाले सो बमोजिम नगरी टुक्रे

प्रकृतिका योजना छनौट गरेको अवस्था छ । हालसम्म पनि पालिकाले गौरवको आयोजना भनेर कुनै योजना संचालन गरेको अवस्था छैन ।

पालिकाले आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा कुल ८८७ योजना मध्ये १ लाख भन्दा साना २५० वटा भन्दा बढि पाईयो । त्यसैले यसता योजना घटाउन तर्फ ध्यान दिनु जरुरि देखिन्छ ।

बार्षिक लक्ष्य तथा प्रगति: यस नगरपालिकाको कार्यालयले त्रैमासिक र वार्षिक प्रगति विवरण बनाई पेश गर्नुपर्नेमा पालिकाले संचालन गरेका योजनाहरूको नियम बमोजिमको ढाँचामा चौमासिक प्रगति विवरण तयार गरेको देखिएन बजेट खर्च गर्ने तथा तोकिएको ढाँचामा बार्षिक प्रगति तयार गरिनुपर्दछ । पालिकाले बार्षिक लक्ष्य तथा प्रगति विवरण मलेप समक्ष पनि पेश गरेको छैन । जसले गर्दा पालिकाको भौतिक प्रगतिको विवरण, संरचनाको अवस्था, पालिका विकासको अवस्था देख्न सकिदैन सुचना प्रविधिको प्रयोग मार्फत पालिकाको भौतिक प्रगति प्रणालीलाई व्यवस्थित गर्न तर्फ पालिकाको ध्यान दिन नगरसभाबाट सुझाव पेश गर्दछु ।

बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा: स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ६७ मा ७ सदस्यीय बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति गठन गरी आगामी वर्षको नीति तथा कार्यक्रम, बजेट तथा कार्यक्रम, कार्यक्रमको प्राथमिकिकरण, बिषयक्षेत्रगत कार्यक्रम, योजना तथा कार्यक्रममा दोहोरोपना हुन नदिई आपसी तादाम्यता तथा परिपुरकता कायम गर्नुपर्ने व्यवस्था छ, पालिकाले उक्त समितिले गर्नुपर्ने काम अनुसार नीति तथा कार्यक्रमको प्राथमिकिकरण, कार्यक्रम बिचको तादाम्यता तथा परिपुरकता कायम गरी ऐनमा व्यवस्था भए अनुसारको प्रकृया अवलम्वन गरेको छैन, सो ऐनको परिपालना गर्न गराउन तर्फ पालिकाको ध्यान आकर्षण म यो सभाबाट गर्दछु ।

आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली तथा आन्तरिक लेखापरीक्षण:पालिकाबाट संचालित हुने आयोजनाको मर्मत सम्भारको लागि मर्मत सम्भार कार्यविधि लागु गरी कार्यान्वयन गर्न तर्फ पालिकाले ध्यानाकर्षण गराउछु । जसले गर्दा पालिकाले निर्माण गरेका आयोजनाको दिगोपना नहुने गरेको अवस्था छ, मर्मत सम्भार कार्यविधि तथा मापदण्ड तयार गरी आयोजना हस्तान्तरण, मर्मतसम्भारको जिम्मा सम्बन्धित लाभग्राही समुदाय र समितिलाई हुने गरी हस्तान्तरण गर्ने परिपाटी गर्न जरुरी छ ।

सभाध्यक्ष महोदय,

यस नगरपालिकाले बजेट तर्जुमा, बजेटको कार्यान्वयन, लेखाडकन, संगठन संरचना, लेखापरीक्षण, राजश्व व्यवस्थापन, कार्यक्रम संचालन लगायतका विविध विषयमा हुन सक्ने सम्भावित जोखिमहरू पहिचान गरी सोको निराकरणको प्रयास गरेको अवस्था देखिएन । सोको रेकर्ड राख्न जरुरी छ ।

नगरपालिकाबाट संचालित हुने योजनाको सुचना पार्टीमा अनुदान रकम मात्र राखी टासिने परिपाट छ अब उप्रान्त सुचना पार्टीमा आय र व्ययको विवरण, अपेक्षित र वास्तविक लाभ, उपभोक्ताको वास्तविक योगदान, वास्तविक लाभान्वित जनसंख्या, क्षेत्रफल लगायका विषय समावेश गरेर पुर्ण रुपमा सुचनापार्टी राख्ने व्यवस्था मिलाउन हुन नगरकार्यपालिकालाई नगरसभा मार्फत निर्देशन दिन्छु ।

पालिकाले संचालन गर्ने योजनाहरूको हकमा सरोकारवालालाई समावेश गरी सार्वजनिक सुनुवाई र सामाजिक परीक्षण गराउनुपर्नेमा पालिकाले सार्वजनिक सुनुवाई र सामाजिक परीक्षण गर्दा उपभोक्ता समितिका पदाधिकारीहरू मात्र समावेश गरी गर्ने गरेको अवस्था छ । सामाजिक परीक्षण र सार्वजनिक सुनुवाई कागजातमा मात्र नभई वास्तविक गर्ने व्यवस्था मिलाउन म सभा मार्फत नगरकार्यपालिकाको कार्यालयलाई निर्देशन दिन्छु ।

सभाध्यक्ष महोदय,

यस पालिकामा कार्यरत कर्मचारीको कार्यविवरण बनाई सोको आधारमा कार्यसम्पादन मुल्याङ्कन गर्न पर्ने व्यवस्था छ, तर पालिकाले कर्मचारीको कार्यसम्पादनमा आधारित मुल्याङ्कन गर्ने गरेको अवस्था छैन, यसरी कार्यरत कर्मचारीसँग कार्यविवरण तयार गरी कार्यमा आधारित मुल्याङ्कन गर्न र शाखा प्रमुखहरूसँग कार्यालय प्रमुख, नगरप्रमुख/नगरकार्यपालिकासँग कार्यालय प्रमुखको कार्य सम्पादन सम्झौता गरी अनिवार्य कार्यान्वयन गर्न गराउन सुझाव पेश गर्दछु ।

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ को दफा ३३(४) बमोजिम पालिकाले प्रत्येक ३ महिनामा आन्तरिक लेखापरीक्षण गरी सोको प्रतिवेदन दिनुपर्नेमा आर्थिक वर्ष समाप्त भए पश्चात मात्र लेखापरीक्षण प्रतिवेदन दिने गरेको अवस्था देखिन्छ. आन्तरिक लेखापरीक्षण प्रणालीलाई थप सशक्त बनाउदै पालिकाको वित्तीय अनुशासन, अन्तिम लेखापरीक्षणलाई प्रभावकारी बनाउन सहयोग, अंक गणितिय शुद्धता, प्रभावकारीता, विश्वसनियता, कार्यदक्षता, नियमिता कायम गराउन हुन म सभा मार्फत नगरकार्यपालिकालाई निर्देशन दिन्छु ।

पालिकाले ठेक्का तथा उपभोक्ता समितिबाट हुने कामको लागत अनुमान तयारी, योजना सम्झौता मिति, कार्य सुरु, लागत सम्पन्न हुने मिति, म्याद थप लगायतका विषय देखिने गरी ठेक्का अभिलेख खाता तयार गर्ने गरेको अवस्था देखिएन । सो विवरण देखिने गरि ठेक्का तथा निर्माण कार्य गराएको व्यहोरा देखिने गरी खाता तयार गर्न सभा मार्फत म नगर कार्यपालिकाको कार्यालयलाई निर्देशन दिन्छु ।

पालिकाले गरेको मालसामान खरिद, निर्माण व्यवसायी मार्फत गरिने खरिद कार्य, उपभोक्ता समिति मार्फत गरिने कार्यमा प्रयोग हुने सामानको गुणस्तर मापन गर्ने संयन्त्र नभएकाले गुणस्तरीय कार्य नहुने जोखिम रहेको हुदाँ गुणस्तर मापन प्रणालीलाई अनिवार्य बनाउन म निर्देशन दिन्छु ।

सभाध्यक्ष महोदय,

सार्वजनिक खरिद नियमाली, २०६४ को नियम ९७ अनुसार गत वर्ष कार्यसम्पन्न भएका आयोजना तथा कार्यक्रमहरू उपभोक्ता समितिलाई मर्मत सम्भार गर्ने जिम्मा सहित हस्तान्तरण गर्नुपर्नेमा सो गरेको अवस्था छैन, आयोजना सम्पन्न गर्ने वित्तिकै सम्बन्धित समिति र लाभग्राही समुदायलाई हस्तान्तरण गरि जिम्मा लगाउने व्यवस्था गर्ने संयन्त्र बनाउन म सभा मार्फत नगर कार्यपालिकाको कार्यालयलाई निर्देशन दिन्छु ।

सभाध्यक्ष महोदय,

पालिकाले कृषि तथा पशुसँग सम्बन्धित सामाग्री, लघु उद्यम विकास सम्बन्धी सामाग्री, अन्य अनुदान सम्बन्धी सामाग्री वितरण गर्दा लाभग्राहीको पहिचान खुल्ने गरी नागरिकता नम्बर, सम्पर्क नम्बर, नागरिकता वा अन्य प्रमाण खुल्ने कागजात संलग्न राखी मात्र भरपाई गर्न गराउन म निर्देशन दिन्छु ।

पालिका भित्र संचालित विद्यालयको अनुगमन प्रणालीलाई थप प्रभावकारी बनाउन पालिकाले अनुगमन संयन्त्र बनाई कडाइका साथ लागु गर्न जरूरी छ । विद्यालय अनुगमन त भएका छन तर अनुगमनबाट भएको सुधारात्मक पक्ष, समस्या, चुनौती, नयाँ अभ्यासको लागु भएको अभिलेख नरहेको अवस्था देखीएको हुदाँ प्रभावकारी अनुगमन संयन्त्र प्रणाली बनाई लागु गर्न गराउन म सभा मार्फत कार्यालयलाई निर्देशन दिन्छु ।

पालिका भित्र संचालित संस्थागत विद्यालयहरुको दर्ता नविकरण शुल्क निर्धारण लगायतका अभिलेख व्यवस्थित रुपमा राखेको अवस्था छैन, संस्थागत विद्यालयको रेकर्डलाई व्यवस्थित गरी पालिकाको प्रत्यक्ष निगरानीमा राखुपर्दछ ।

सभाध्यक्ष महोदय,

ऐनको कार्यन्वयन: स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ७२(७) बमोजिम नगरपालिकाले नगरसभाबाट स्वीकृत सिमा र शीर्षक बाहिर गई बजेट खर्च गर्न नपाउने साथै दफा ७८ बमोजिम नगरपालिकाले सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई पारदर्शी, उत्तरदायी र जवाफदेही बनाउन सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण तथा सार्वजनिक सुनुवाई जस्ता कार्यक्रम संचालन गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । यस नगरपालिकाले कतिपय कार्यक्रम सभाबाट स्वीकृत कार्यक्रम भन्दा नगर कार्यपालिकाको निर्णय बमोजिम विनियोजन गरी खर्च गर्ने गरेको अवस्था छ । यसबाट नगरसभाबाट स्वीकृत योजनामा खर्च भएको रकमको पारदर्शिता तथा जवाफदेहिता कायम भएको देखियन, यसर्थ विनियोजन ऐनको संशोधन गर्ने कार्य पनि यसै सभाबाट हुने हुदाँ नगर कार्यपालिकाले ऐनमा व्यवस्था भएका व्यवस्थाको पालना गरी पारदर्शिता तथा जवाफदेहिता कायम गर्न गराउन म निर्देशन गर्दछु ।

आर्थिक सहायता: स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ विपरित पालिकाले मनोमानि ढंगले आर्थिक सहायता उपलब्ध गराउदाँ कानुनको धजजी उडाएको देखियो । आफैले कानुन बनाउने अनि आफैले पालना नगरेको देख्दा आर्थिक दुरुपयोग वढदै गएको पाईन्छ यसलाई समयमै नियन्त्रण गर्नु पर्ने देखिन्छ ।

आन्तरिक राजश्व कर तथा गैर कर: स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ५५, ५७, ५८ र ५९ मा विभिन्न कर तथा गैर कर उठाउन सक्ने व्यवस्था गरेको छ । यी शीर्षकमा अनुमान र वास्तविक स्थितिको समिक्षा गर्ने गरेको अवस्था देखिएन । आन्तरिक स्रोत वृद्धि गर्न पालिकाले नविन प्रकृतिका स्रोतको खोजी गर्ने, सबै करदातालाई करको दायरामा ल्याउने, पालिका भित्रका सम्पुर्ण व्यवसायलाई करको दायरामा ल्याउने लगायतका कार्यक्रम संचालन गरी राजश्व अभिवृद्धि गर्न नगर कार्यपालिकालाई सभा मार्फत निर्देशन दिन्छु ।

ह्यभी सवारो साधनको भाडा सम्बन्धमा: पालिकामा रहेका हेभि सवारीसाधनहरु नगरपालिकाको विकास निर्माणका लागि भन्दा पनि सेवा गर्न लाई खरिद गरिएको होकि जस्तो देखियो । बजार दर भन्दा न्यून दर राखेर ठेकेदार लाई सहयोग गर्न खरिद गरि सञ्चालन गरेको पाईयो । यस्ता सवारी साधनहरुलाई बर्ष भरिनै नगरपालिकाको विकास निर्माणका कार्यमा जोडनु निर्देशन दिन्छु ।

सभाध्यक्ष महोदय,

खरिद कारबाहीको अभिलेख व्यवस्थित र पारदर्शि हिसावले राध्न निर्देशन दिन्छु।

वडा कार्यालय र नगरपालिकाबाट संचालन गरिने योजना तथा कार्यक्रमहरुको औचित्यता पुष्टी नगरी खरिद कार्य नगर्न नगराउन सभा मार्फत निर्देशन दिन्छु ।

पालिकाले वडा तथा शाखाको राजश्व उठाउन सक्ने क्षमताका आधारमा आगामी आर्थिक वर्षमा प्राप्त हुने राजश्व अनुमान गर्ने अनुमानित राजश्वको सबैभन्दा बढि राजश्व उठाउने/सिमा नाघ्ने वडा तथा शाखा मध्ये सबै भन्दा बढी राजश्व उठाउने शाखा वावडालाई पुरस्कार तथा सम्मान गरी राजश्व अभिवृद्धि गर्न गराउने व्यवस्थाका लागि सभा मार्फत नगर कार्यपालिकाको कार्यालयलाई निर्देशन दिन्छु ।

योजना तर्जुमा गर्दा बजेटको आधारमा लागत अनुमान (स्टिमेट) बनाउनुको साटो लागत अनुमान (स्टिमेट) को आधारमा बजेट विनियोजन गर्ने व्यवस्था लागु गराउनु हुन सभा मार्फत म निर्देशन दिन्छु ।

नगरपालिकाले वडास्तरीय तथा नगरस्तरीय योजना समझौता तथा भुक्तानी गर्दा दुरी टाढा भएका ससाना योजनाहरुको हकमा नागरिकलाई नगरपालिकाको कार्यालय आउन नपर्ने गरी घुम्टि समझौता र भुक्तानी गर्ने व्यवस्था गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाई लागु गर्नु गराउन सुझाव दिन्छु ।

निर्माण व्यवसायी, उपभोक्ता समितिले यस नगरपालिकाबाट लिएको निर्माण कार्यको पेशकी रकम अन्यत्र कार्यमा खर्च गरी निर्माण कार्य नगर्ने, कार्य अलपत्र छोड्ने जस्ता प्रवृत्ति देखिएको हुदाँ मासिक रूपमा निर्माण व्यवसायी र उपभोक्ता समितिले पेशकी रकम खर्च गरिएको बैंक स्टेटमेन्ट र खर्च प्रयोजन खुल्ने मासिक विवरण पेश गर्न लगाउन व्यवस्था गर्न म सभा मार्फत कार्यालयलाई सुझाव दिन्छु ।

नगरपालिकाले महालेखा परीक्षकको कार्यालयले दिइएको प्रतिवेदनका व्यहोरा तथा सुझावहरु कार्यान्वयन गर्न सुझाव दिन्छु ।

असुल उपर गर्नुपर्ने भनी मलेपले औल्याएका बेरुजु फछ्यौटका लागि अभियान नै संचालन गरी असुल, फछ्यौट, सम्परीक्षण कार्य गर्न गराउन यस सभा मार्फत कार्यपालिकाको कार्यालयलाई सुझाव दिन्छु । यसरी बेरुजु फछ्यौट कार्यमा संलग्न पदाधिकारी तथा कर्मचारीलाई आवश्यक प्रोत्साहनको व्यवस्था गर्न म सुझाव दिन्छु ।

सभा अध्यक्ष महोदय,

अन्त्यमा,

यस गरिमामय २३ औं औं सभामा घोडाघोडी नगरपालिकामा लेखा समितिले पेश गरेको यो लेखा समितिको प्रतिवेदनलाई कार्यसम्पादनको सुझावको रूपमा लिई आगामी आर्थिक वर्षमा नगरपालिकाको

सेवा प्रवाहलाई सहज, सरल, छिटो छरितो बनाइ नागरिक सन्तुष्टी सहितको सुशासन हुने कुरामा लेखा समिति विश्वस्त छ । सुझावलाई निर्देशनको रूपमा नलिइ सुझावको रूपमा लिन हुन सभा मार्फत नगर कार्यपालिकाको कार्यालयलाई अनुरोध गर्दछु । यस कार्यमा सहयोग गर्नुहुने सम्पूर्ण सदस्य ज्यूहरू, सदस्य सचिव ज्यू, तथा लेखासँग सम्बन्धित कर्मचारीहरूलाई विशेष धन्यवाद दिदै लेखा समितिको प्रतिवेदन २०८३ यस सभा समक्ष पेश गर्दै दुई शब्द यही टुङ्गाउछु ।

धन्यवाद

नमस्कार

**प्रतिवेदन प्रस्तुतकर्ता
लेखा समिति संयोजक
श्री बिजय चौधरी**